

«Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының негізгі индикаторлары»

• Жұмыспен қамту және жұмыссыздық

Жұмыспен қамту және жұмыссыздық

Шығарылған күні: 12.05.2023 жыл

Келесі шығарылым күні: 11.08.2023 жыл

[1. Негізгі ойлар](#)

[2. Еңбек нарығындағы жағдай](#)

[3. Еңбек нарығы көрсеткіштерінің динамикасы](#)

[4. Глоссарий](#)

[5. Әдістемелік түсініктемелер](#)

[6. Қатысты жарияланымдарға сілтемелер](#)

[7. Пайдалы сілтемелер](#)

[1. Негізгі ойлар](#)

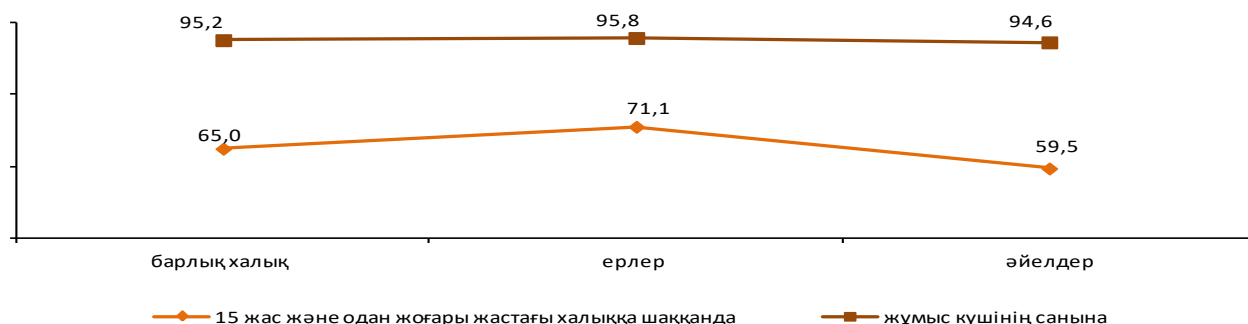
2023 жылдың I тоқсанында жұмыспен қамту деңгейі 15 жастан үлкен жастағы халық санына шаққанда 65%, жұмыс күшінің санына шаққанда – 95,2% құрады. Жұмыссыздық деңгейі (Халықаралық еңбек ұйымының әдістемесі бойынша) 4,8% құрады. Жұмыссыздар саны (ХЕҰ әдістемесі бойынша) 453,4 мың адамды құрады. Жұмыс істемейтін және білім алумен немесе оқытумен айналыспайтын NEET жастарының үлесі 7,9%-ды құрады.

Ағымдағы жылдың қаңтар айының соңында Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша халықты жұмыспен қамту органдарына жұмыс іздеп жүрген адам ретінде 57,2 мың адам жүгінген. Жұмыспен қамту бойынша барлығы 36,4 мың іс-шаралар көрсетілді, 13 мың адам кәсіптік оқытуға немесе қайта даярлауға, біліктілігін арттыруға жіберілді, 12,7 мың адам қоғамдық жұмыстарға қатысты.

1-сурет

Жұмыспен қамту деңгейі

пайызбен

[2. Еңбек нарығындағы жағдай](#)

Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеп зерттеу деректері бойынша 2023 жылдың I тоқсанында Қазақстан экономикасының түрлі салаларында 9 млн адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде 6,9 млн адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 76,4%) жалдамалы жұмыспен, 2,1 млн адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 23,6%) өзін-өзі жұмыспен қамтыды.

2022 жылдың I тоқсанымен салыстырғанда жалпы жұмыспен қамту 250,8 мың адамға, негізінен жалдамалы жұмыскерлердің (197,7 мың адам) есебінен өсті, сонымен қатар өзін-өзі жұмыспен қамтығандар саны (53,1 мың адам) өсті.

Жұмыспен қамтылғандардың ең көп үлесі сауда (17,2%), білім беру (12,9%) және өнеркәсіп (12,6%), ауыл шаруашылығы (11,5%) салаларында байқалды.

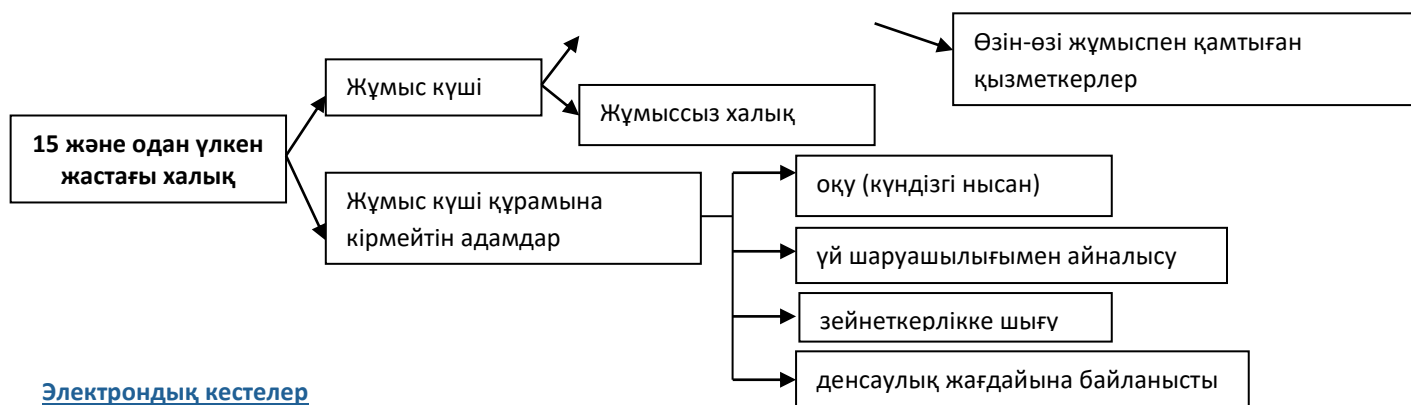
Негізгі жұмыста орта есеппен бір жұмыспен қамтылған халыққа аптасына нақты жұмыс істеген сағаттары 38 сағатты, бір жалдамалы қызметкерге – 40 сағатты, өзін-өзі жұмыспен қамтыған қызметкерге – 34 сағатты құрады.

Жұмыссыз, бірақ жұмыс іздемеген немесе жұмысқа кірісуге дайын емес адамдар саны (әлеуетті жұмыс күші) 28,2 мың адамды құрады.

Жұмыс күш құрамына кірмейтін адамдардың үлесі 15 және одан жоғары жастағы халықтың 31,7%-ын құрады.

Еңбек нарығының негізгі көрсеткіштерін қалыптастыру әдістемесі

Электрондық кестелер

[Жұмыс күші](#)

[Жұмыспен қамтылған халық](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамту](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық кіріс деңгейі бойынша](#)

[Жұмыс уақыты](#)

[Жұмыссыз халық](#)

[Жұмыс күшінің құрамына кірмейтін адамдар](#)

3. Еңбек нарығы көрсеткіштерінің динамикасы

2022 жылғы I тоқсанымен салыстырғанда жұмыссыздық деңгейі (ХЕҰ әдіснамасы бойынша) 4,8% деңгейіне дейін төмендеді.

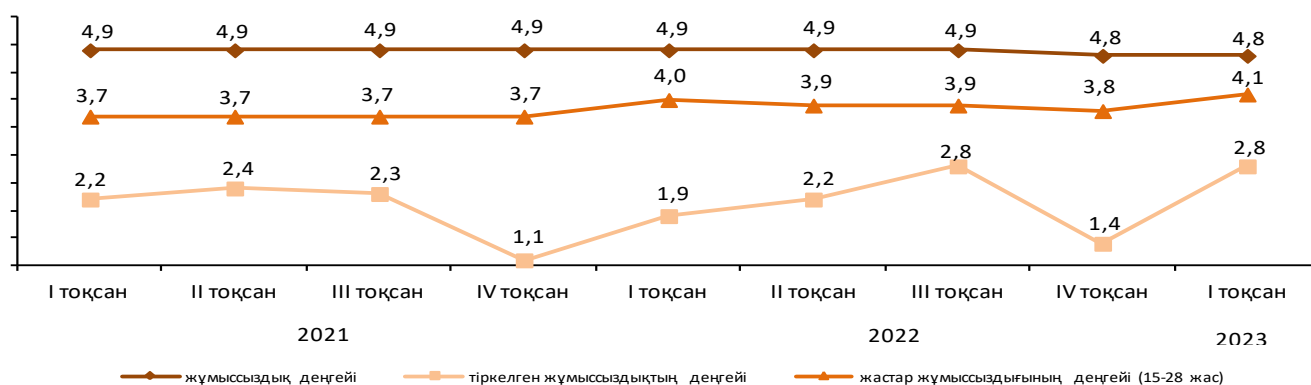
ҚР ЕХӘЖҚМ жұмыспен қамту органдарында ағымдағы жылғы наурыз айының соңына 265,8 мың адам жұмыссыздар ретінде ресми тіркелген. Тіркелген жұмыссыздардың үлесі өткен жылдың I тоқсанымен салыстырғанда 0,9 п.т. өсті және жұмыс күшінің санынан 2,8% құрады.

15 пен 34 жас аралығындағы жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі 4,1%-ды құрады.

2-сурет

Жұмыссыздық деңгейі

пайызбен

1-кесте

Еңбек нарығының негізгі көрсеткіштері

	Жұмыс күші, адам	Жұмыспен қамтылған халық, адам	Соның ішінде		Жұмыссыз халық, адам	Жұмыссыздық деңгейі, %	Жастар (15-28 жаста) жұмыссыздығы деңгейі, %	Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар, адам
			жалдамалы қызметкерлер	өзін-өзі жұмыспен қамтыған қызметкерлер				
2021								
I тоқсан	9 232 393	8 781 122	6 702 718	2 078 404	451 271	4,9	3,7	4 108 763
II тоқсан	9 256 383	8 805 024	6 700 319	2 104 705	451 359	4,9	3,7	4 072 404
III тоқсан	9 263 614	8 812 861	6 684 896	2 127 965	450 753	4,9	3,7	4 063 470
IV тоқсан	9 262 301	8 811 894	6 717 036	2 094 858	450 407	4,9	3,7	4 058 508

2022

I тоқсан	9 419 497	8 959 601	6 860 875	2 098 726	459 896	4,9	4,0	4 267 930
II тоқсан	9 431 321	8 971 044	6 841 372	2 129 390	460 277	4,9	3,9	4 257 752
III тоқсан	9 430 788	8 971 603	6 837 764	2 133 839	459 185	4,9	3,9	4 260 470
IV тоқсан	9 421 585	8 965 536	6 830 886	2 134 650	456 049	4,8	3,8	4 268 903
2023								
I тоқсан	9 485 343	9 031 890	6 900 406	2 131 484	453 453	4,8	4,1 ¹⁾	4 410 747

¹⁾Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» Заңына сәйкес. 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап жастардың жасы 35 жасқа дейін ұлғайтылды.

Динамикалық кестелер:

[Айлар бойынша еңбек нарығының негізгі индикаторлары \(бағалау бойынша ақпарат\)](#)

[Еңбек нарығының негізгі индикаторлары \(тоқсан\)](#)

[Жұмыспен қамтылған халық](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық \(Қазақстан Республикасының «Халықты жұмыспен қамту туралы» Заңына сәйкес\)](#)

[Еңбек нарығындағы жастар \(15-34 жас\)](#)

4 . Глоссарий

Жұмыс күші – жұмыспен қамтылған және жұмыссыз халық.

Жұмысқа қабілетті жастағы адамдарға 16 -61 жастағы әйелдер, 63 жастағы ерлер жатады («Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі» және «Қазақстан Республикасы халқын зейнеткерлікпен қамтамасыз ету туралы» Заңына сәйкес).

Жұмыспен қамтылған адам – ақы үшін немесе мүлкі пайдалану, тауарларды өндіру және сату, жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету арқылы кіріс алу жолымен қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға.

Жұмыспен қамтылған адамдарға мыналар жатады:

1) жалдамалы жұмыскерлер, сондай-ақ ақы төленетін өзге де жұмысы бар (сайланған, тағайындалған немесе бекітілген) адамдар;

2) дара кәсіпкерлер;

3) жеке практикамен айналысатын адамдар;

4) азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт бойынша қызметті жүзеге асыратын, жалдамалы жұмыскерлерге жатпайтын жеке тұлғалар;

5) шаруашылық серіктестіктерінің құрылтайшылары (қатысушылары) және акционерлік қоғамдардың құрылтайшылары, акционерлері (қатысушылары), сондай-ақ өндірістік кооперативтердің мүшелері болып табылатын жеке тұлғалар;

6) тәуелсіз жұмыскерлер;

7) Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында, құқық қорғау және арнаулы мемлекеттік органдарда қызмет өткеріп жүргендер.

Жұмыссыз адам – жұмыс іздеуді жүзеге асыратын және жұмысқа кірісуге дайын жеке тұлға.

Жұмыссыздық деңгейі – жұмыс күші санындағы жұмыссыздар санының процентпен есептелген үлесі.

15-34 жастағы жастар жұмыссыздығының деңгейі – 15-34 жастағы жұмыссыз халық санының осы жастағы жұмыс күші санындағы процентпен өлшенген үлесі.

Ұзақ мерзімді жұмыссыздық деңгейі – бір жыл және одан астам уақыт жұмысы болмаған жұмыссыз халық санының жұмыс күші санындағы процентпен өлшенген үлесі.

Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар – жұмыспен қамтылмаған немесе жұмыссыз болып табылмаған адамдар.

5 . Әдістемелік түсініктемелер

Қазақстан Республикасында 2001 жылдан бастап халықты жұмыспен қамту мәселелері бойынша іріктемелі зерттеуі жүргізіліп келеді. Зерттеумен қорытындыларын халықтың барлық санына таратумен байқаудың іріктеме әдісінің негізінде республиканың барлық өңірлері қамтылады. 15 және одан жоғары жастағы адамдар байқау бірліктері болып табылады.

Ұсынылған көрсеткіштер кеңейтілген желі бойынша үй шаруашылығын (үй шаруашылықтарының жалпы санының 4,3%-ы) іріктемелі зерттеуі қорытындысы негізінде қалыптастырылады, іріктеме жылына бір рет қалыптастырылады. Үй шаруашылықтарының тізімі Қазақстан Республикасы Тұрғын үй қоры тіркелімі негізінде қалыптастырылған. Іріктемені қалыптастыру әдіснамасы Қазақстанның Ұлттық статистикалық жүйесін нұғайту бойынша ҚАЗСТАТ Жобасы шеңберінде Германияның Дестатис статистикалық офисінің сарапшыларымен бірлесе әзірленді.

Халық пікіртерімі үй шаруашылығында әрбір мүшені сипаттайтын сұрақтан тұратын, халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеме зерттеу сауалдамасының көмегімен жүргізіледі. Сауалдама негізінде халық жұмыс күші немесе жұмыссыз және жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар бойынша жіктелетін сұрақтардың логикалық жүйелілік қағидатымен құрылады.

Ғымдар мен анықтамалар «Халықты жұмыспен қамту туралы» Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 6 сәуірдегі Заңына сәйкес, сондай-ақ Халықаралық еңбек ұйымының (ХЕҰ) стандарттары мен әдістемелік тәсілдеріне негізделген.

6 . Қатысты жарияланымдарға сілтемелер

[Электрондық кестелер: Қазақстандағы жұмыспен қамту](#)

7 . Пайдалы сілтемелер

[Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар санын, олардың орташа айлық табыстарының деңгейін және жұмыссыз халық санын анықтау әдістемесі](#)

[Халықтың жұмыспен қамтылуын зерттеу бойынша үй шаруашылықтарының іріктемесін құру әдістемесі](#)

[Жұмыс уақыты индикаторларын қалыптастыру жөніндегі әдістеме](#)

["Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеп зерттеу сауалнамасы" жалпы мемлекеттік статистикалық байқаудың нәтижелері бойынша еңбек көші-қонын көрсететін көрсеткіштерді қалыптастыру әдістемесі](#)
[Халықтың бейресми жұмыспен қамтылу көрсеткіштерін қалыптастыру бойынша әдістеме](#)
[Т-001 "Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктемелі зерттеу сауалнамасы" нысаны](#)
[Т-004 "Лайықты еңбек" нысаны](#)
[Еңбек нарығының негізгі индикаторлары, сапа туралы есеп, 2020 ж.](#)
[Лайықты еңбек өлшемінің статистикалық көрсеткіштері, 2019ж.](#)
[Еңбек нарығы, "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

Жауапты шығару: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры : Н.Белоносова Тел. +7 7172 749022	Орындаушы: Г. Бекішева Тел. +7 7172 749504 Электрондық пошта: gul.bekisheva@aspire.gov.kz	Мекен-жайы: 010000 , Астана Мәңгілік ел даңғылы , 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
--	---	---	--